

РЕШЕНИЕ

№ 1298

гр. Пловдив, 27.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, IX СЪСТАВ - 2, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Николинка Г. Цветкова

Членове: Елена З. Калпачка
Руска Ат. Андреева

при участието на секретаря Пенка В. Георгиева
като разгледа докладваното от Руска Ат. Андреева Въззивно гражданско дело № 20235300501987 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Делото е образувано по въззивна жалба, подадена от “ПРОЦЕС“ ООД, ЕИК: *****, чрез адв. И. А. – АК – гр. *****, против решение № 1939 от 03.05.2023 г. постановено по гр. д. № 352/2022 г. по описа на Районен съд – гр. Пловдив – V гр. с-в, с което е отхвърлен предявеният от „ПРОЦЕС“ ООД иск против Е. В. К., ЕГН: *****, за заплащане на сумата 2500 лева – главница, заплатена на 19.10.2016 г., за което е издадена разписка за получена сума, като получена без основание, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба (22.01.2018 г.) до окончателното изплащане на сумата, както и е разпределена отговорността за разноските по делото.

Жалбата е подадена в срок от легитимирана страна с правен интерес от обжалването и против обжалваем съдебен акт. Същата изхожда от надлежно упълномощен представител. Внесена е дължимата държавна такса.

Въззивникът „ПРОЦЕС“ ООД счита първоинстанционното решение за неправилно поради съществено нарушение на съдопроизводствените правила,

нарушение на материалния закон и необосновано. В жалбата се сочи, че първият съд с решението си се е произнесъл по неправилна правна квалификация, основана на несъществуващо правоотношение между ищеца и трето неучастващо в процеса лице. Дори да съществувало, това вземане било погасено в производство по несъстоятелност. Изводът на ПдРС, че е налице правоотношение, основано на встъпване в дълг, между ищеца и ответницата в първоинстанционното производство не кореспондирал с доказателствата по делото. Първият съд неправилно кредитирал показанията на заинтересован от крайния изход по делото свидетел.

Моли съда да отмени обжалваното съдебно решение.

Претендира разноски.

Постъпил е отговор на въззивната жалба от Е. В. К. чрез процесуален представител – адв. П. Х. от ПАК.

В открито съдебно заседание дружеството-жалбоподател „ПРОЦЕС“ ООД чрез процесуалния си представител поддържа въззивната жалба, подчертава, че възраженията на ответника за наличие на основание да задържи сумата били недоказани. Претендира разноски.

В открито съдебно заседание въззиваемата Е. К. чрез процесуалния си представител оспорва въззивната жалба. Посочва, че физическото лице, извършило плащането, има юридическо образование и богат опит в търговския оборот, поради което не могло да се приеме, че може да се заблуди и да даде парична сума без основание на друго физическо лице. Основанието „рента“ било вписано в разписката за получаване на процесната сума именно от това физическо лице. Моли съда да потвърди първоинстанционното решение.

Като взе предвид становищата на страните и събраните по делото доказателства, настоящият съдебен състав намира за установено от фактическа и правна страна следното:

При извършената служебна проверка съгласно чл. 269 от ГПК, съдът констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Следва да се премине към проверка на правилността на решението.

По делото не се спори, че на 19.10.2016 г. в помещение, находящо се на адрес гр. *****, ул. *****, „ПРОЦЕС“ ООД е заплатило в брой на Е. К. 2500

лева. Това обстоятелство се установява и документално – от представената по делото разписка. В разписката е записано в графата „на основание на“ следното: „Рента стопанска година 2015/2016“.

От заключенията на вещото лице по приетите по делото съдебно счетоводна и допълнителна съдебно счетоводна експертизи се потвърждава, че на база първичен документ – разписка – в счетоводството на „ПРОЦЕС“ ООД е отразено плащането на процесната сума чрез двойка счетоводни операции: кредитиране на счетоводна сметка 501 „Каса“ и дебитиране на сметка 498 „Други дебитори“ по аналитична партида „Е. В. К.“. Вещото лице констатира, че сумата е осчетоводена при спазване на изискванията на Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти. В края на отчетната 2016 г. сумата в размер 2500 лева, ведно с останалите суми по сметка 498 е намерила отражение в раздел „Текущи активи“, група „Вземания“, статия „Други вземания“. От счетоводните записвания се установява плащането на сумата, но не и основанието за плащането; а от включването на сумата в група „Вземания“ в годишния счетоводен баланс не могат да се направят изводи за основанието на вземането, нито за надлежния длъжник по него.

От представен по делото договор за наем на земеделски земи от 27.05.2015 г., сключен в с. ***** между Е. К. и други две лица в качеството им на наемодатели и ЗКПУ „Напредък 2000“ в качеството на наемодател, се установява, че наемодателите (сред които и г-жа К.) са отдали под наем земи с обща площ 49.790 дка. на земеделската кооперация за стопанската 2015/2016 г. Уговорената цена е 50 лева за декар за една стопанска година, т. е. общо 2489,50 лева или приблизително 2500 лева.

От справка по партидата на ЗКПУ „Напредък 2000“ в Търговския регистър се установява, че на 06.12.2019 г. за кооперацията е открито производство по несъстоятелност, като тя е заличена от регистъра на 23.07.2021 г. след приключването му. В първоинстанционното производство е отделено като безспорно обстоятелството, че „ПРОЦЕС“ ООД е бил кредитор на ЗКПУ „Напредък 2000“.

От показанията на свидетелката П. К., която е братовчедка на въззиваемата и заедно с последната е отишла на горепосочения адрес в гр. ***** за получаване на парични суми, се установява, че двете жени са изпратени от служители на ЗКПУ „Напредък 2000“ на ул. ***** в гр. *****,

за да си получат там рентата за стопанската 2015-2016 г. за отдадени земеделски земи. Свидетелката изнася данни, че при пристигането на адреса били посрещнати от адв. И. А.. Той ги очаквал, бил запознат, че идват за рентата, имал списък, в който фигурирали освен техните и други имена в тази връзка, дал пари както на въззиваемата, така и на нея. Издал и на двете разписки. Тези показания се кредитират в цялост от настоящия съдебен състав, доколкото свидетелката има лични впечатления от случилото се, изнесеното от нея е логично, вътрешно безпротиворечиво и кореспондира с останалите доказателствени материали по делото. Като се вземат предвид данните за поведението на физическото лице, действало от името на „ПРОЦЕС“ ООД при съставянето на разписката и извършването на плащането, от показанията на св. К. съдът прави извод, че за дружеството е било известно основанието, на което се плаща сумата – че става дума за рента за земеделска земя, която се дължи на получателя на сумата във връзка с отношенията му с трето лице.

От свидетелските показания на Д. Д., се установява, че той е изготвил бланката на разписката, като указанията какво да се впише в основанието са му давани по принцип от адв. И. А., съдружник в „ПРОЦЕС“ ООД.

По делото са приети и други писмени доказателства, които нямат отношение към процесния спор.

За да бъде уважен искът с правно основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД в хипотезата на дадено при изначална липса на основание, необходимо е ищецът да докаже даването на благото, а ответникът – да докаже, че има основание да задържи сумата. Съгласно постановките на Постановление № 1 от 28.V.1979 г. по гр. д. № 1/79 г., Пленум на ВС, тази хипотеза е налице, както когато даденото е по нищожен договор или по унищожен договор, така и когато даденото е „без правоотношение“. В този смисъл, „основанието“ по смисъла на разпоредбата на чл. 55, ал. 1 от ЗЗД се разбира от теорията и съдебната практика като правоотношение, което обосновава имущественото разместване. В класическия случай това правоотношение е между страните по делото, но няма пречка имущественото разместване да е станало с основание, което да се черпи от правоотношение между платеща и трето лице, т. е. да е налице фигурата на делегация при плащането.

По настоящото дело Е. К. е направила в отговора на исковата молба

възражение, че сумата не ѝ е платена без основание, каквото е твърдението на ищеца, а е платена от него във връзка със сключения със ЗКПУ „Напредък 2000“ договор за наем на земеделски земи. В това се концентрира и спорът по делото на две съдебни инстанции.

Съгласно приетото по-горе за разпределението на доказателствената тежест, Е. К. следва да докаже, че има основание да задържи сумата.

От показанията на св. К. се установи, че у „ПРОЦЕС“ ООД към момента на плащането е било налице знание за това, че дългът е на заличената земеделска кооперация и че става дума за рента. Прави впечатление и че заплатената сума кореспондира с дължимата съгласно представения договор за наем на земеделски земи, а така също кореспондира и стопанската година. От изплащането на сумата по инициатива на „ПРОЦЕС“ ООД, без да е канено от въззиваемата, може да се направи извод, че търговецът е бил в отношения с длъжника на последната, които да обосновават плащането. Освен това плащането е станало на място, което не е било отпреди известно на въззиваемата и на което тя е отишла само защото е била изпратена там от своя контрагент по договора за наем.

В самата разписка е записано, че основанието за предаване на сумата е *„Рента стопанска година 2015/2016“*. Съгласно практиката на ВКС това съставлява извънсъдебно признание на ищеца, че основанието съществува – така изрично решение № 151 от 16.04.2015 г. на ВКС по гр. д. 5341/2014 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Борислав Белазелков. Обсъдено по реда на чл. 175 от ГПК, макар и доказателствената му стойност да не е абсолютна, това признание се подкрепя от останалите доказателства по делото.

Предвид всичко изложено по-горе, съдът намира, че са налице достатъчно данни, макар и косвени, от които може да се направи безспорен извод, че „ПРОЦЕС“ ООД не е заплатило на Е. К. процесната сума без основание. Константна е практиката на ВКС, че доказването на основанието при иск по чл. 55, ал. 1 от ЗЗД може да стане не само с преки, но и с косвени доказателства – така напр. решение № 148 от 10.09.2019 г. на ВКС по гр. д. 2183/2018 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Димитър Димитров. В случая основанието се черпи от делегация за плащане между „Напредък 2000“ и дружеството-жалбоподател. Този извод не се разколебава от факта, че „ПРОЦЕС“ ООД е бил кредитор на заличената земеделска кооперация,

напротив това е допълнително доказателство, че между въззивника и последната са съществували търговски отношения, които често са двупосочни. Така неоснователни се явяват оплакванията на жалбоподателя, че основанието е останало недоказано от насрещната страна по иска, а първоинстанционният съд неправилно въвел отношения между ответницата и трето лице в процеса. Действително, дали става дума за встъпване в дълг, за заместване в дълг или за някакъв друг институт, чрез който се е проявила делегацията, не е предмет на настоящото производство. Фактите по делото биха могли да се разглеждат и в светлината на разпоредбата на чл. 74 от ЗЗД, в който случай основанията за плащане са също извън предмета на производството, но надлежен ответник би била заличената кооперация.

Не може да се сподели аргументът на „ПРОЦЕС“ ООД, че дори да е съществувало отношение между Е. К. и ЗКПУ „Напредък 2000“, то вземанията по него били погасени като непредявени в срок в производството по несъстоятелност. Това е така, тъй като процесното плащане е настъпило на 19.10.2016 г., с което вземането на Е. е погасено, а производството по несъстоятелност на кооперацията е открито три години по-късно – на 06.12.2019 г. Към този момент въззиваемата не е имала непогасени вземания от несъстоятелния длъжник, които да се погасят в несъстоятелността.

Въз основа на всичко гореизложено предявеният иск за неоснователно обогатяване е неоснователен и като такъв следва да се отхвърли. Поради съвпадение между крайните изводи на въззивния и първоинстанционния съд обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

По разноските:

С оглед изхода от делото и на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК на Е. К. следва да се присъдят направените разноси във въззивното производство – 500 лева за адвокатски хонорар съгласно представен списък.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1939 от 03.05.2023 г. постановено по гр.

д. № 352/2022 г. по описа на Районен съд – гр. Пловдив – V гр. състав.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК „ПРОЦЕС“ ООД, ЕИК: *****, с адрес: гр. *****, ул. *****, да заплати на Е. В. К., ЕГН: *****, с адрес: гр. *****, сумата от 500 лв. /петстотин лева/, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение в производството пред въззивната инстанция.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване съгласно чл. 280, ал. 3 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____